

NEVYDANÉ ŠKOLNÍ OBĚDY KLIENTŮM AZYLOVÉHO DOMU

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Dárce: První jazyková základní škola na Praze 4

Příjemce: Azylový dům pro rodiny s dětmi na Praze 4

Projekt Zachraň oběd je iniciativou zaměřující se na redistribuci nevydaných jídel z gastroprovozů k lidem v nouzi. Jeho rozšíření na školní jídelny jsme testovali v tomto pilotním projektu. Na jeho základě a vyjádření od dotčených ministerstev a dalších institucí (MŠMT, MZd, MF, ČŠI, KHS Praha) vznikl **ucelený návod, jak postupovat při darování ze školních jídelen**, který usnadní darování pokrmů i dalším školním jídelnám. Zároveň pomůže zřizovatelům škol i charitativním organizacím s úspěšným zvládnutím celého procesu.

Jak jste reagovali na výzvu k zapojení do pilotního projektu?

MČ Praha 4: Vnímali jsme zapojení jako zajímavou příležitost udělat něco smysluplného. Na počátku jsme řešili například organizaci celé akce, aby vše probíhalo včas a efektivně. Rozhodnutí nakonec nebylo nijak složité, protože nám dávalo smysl pomoci tam, kde je to potřeba, a současně snížit plýtvání jídlem.

Azylový dům: Na nabídku jsme jako tým reagovali s nadšením, protože jsme vnímali možnost přinést našim klientům hodnotnou podporu. Měli jsme i určité obavy, především zda budou mít klienti zájem o pokrmy ze školní jídelny, které pramenily hlavně z nadále přetrvávajících předsudků ohledně kvality jídla ve školních jídelnách. Naštěstí se naše obavy ukázaly jako neopodstatněné, pokrmy byly klienty přijaty velmi pozitivně.

Co byl hlavní důvod, proč jste se chtěli zapojit?

MČ Praha 4: Snaha pomoci těm, kteří to nejvíce potřebují. Vidíme v tom příležitost, jak podpořit lidi v náročné životní situaci a zajistit, aby zbylé jídlo nebylo zbytečně vyhozené.

Azylový dům: Rozhodnutí vycházelo především z naší snahy podpořit klienty azylového domu, kteří se nacházejí v náročných životních situacích. Dále smysluplnost - zprostředkováváme pokrmy, které by skončily jako odpad a dáváme jim nový život tím, že jsou darovány těm nejpotřebnějším. Můžeme přímo pomoci ke zlepšení situace našich klientů a zároveň přispět k řešení problému plýtvání potravinami.

Jak vypadalo navazování spolupráce?

MČ Praha 4: Poměrně hladce. Samozřejmě bylo potřeba vyřešit určité organizační otázky, zejména jak zvládnou používání aplikace pracovníci kuchyně, ale vše se postupně doladilo díky vzájemné komunikaci a ochotě všech zapojených stran. Ze strany naší městské části žádné výrazné obavy nebyly.

Azylový dům: Na začátku jsme se soustředili především na logistiku a efektivní komunikaci. Největší obavy jsme měli zejména s personálním zajištěním, tedy zda budeme schopni zajistit potřebný počet pracovníků, kteří se postarají o celý proces. Naše obavy se nakonec neprokázaly jako oprávněné, ale v případě personálního podstavu by to představovalo jednu z hlavních překážek, kterou by bylo potřeba řešit. Díky podpoře a asistenci organizace Zachraň jídlo vše probíhalo hladce a celý proces jsme zvládli bez problémů.





Jaké konkrétní kroky bylo potřeba provést?

MČ Praha 4: Škola jakožto příspěvková organizace nemůže sama darovat majetek a zároveň svůj majetek nabývá pro zřizovatele a tak je třeba, aby zřizovatel byl jednou ze tří stran darovací smlouvy (zřizovatel - škola - charita). Darovací smlouva musí být schválena příslušným orgánem zřizovatele, v našem případě Radou MČ Praha 4. Z toho vyplývá nutnost politické podpory projektu v místě jeho konání.
Při přípravě pilotního projektu, a s tím spojenou úpravou poskytnutého vzoru darovací smlouvy, jsme spolupracovali se školou, charitou jakožto příjemcem a s organizací Zachraň jídlo, která je iniciátorem projektu a zastřešuje ho. Společně jsme vzor smlouvy upravili tak, aby byl aktuální, reflektoval od obecního zřízení odlišnou právní úpravu pro hl. m. Prahu a její městské části a vyhovovala všem smluvním stranám.

Azylový dům: Bylo nutné přizpůsobit denní harmonogram zejména pracovníků v sociálních službách tak, aby byli schopni zajistit celý proces a současně zastali povinnosti související s obsluhou recepce azylového domu a s přímou prací s klienty. Tento krok vyžadoval pečlivější plánování a flexibilitu v rozdělení pracovních povinností tak, aby vše probíhalo hladce a efektivně, aniž by došlo k narušení kvality poskytované služby.

Co vás během pilotního projektu nejvíce překvapilo?

MČ Praha 4: Jak velký zájem a pozitivní ohlasy projekt vyvolal nejen u příjemců, ale i mezi zaměstnanci jídelny. Nečekali jsme, že i tak malá změna může mít tak výrazný dopad. Příjemně nás překvapila také hladká spolupráce se zapojenou organizací.

Azylový dům: Největším překvapením pro nás byl zájem klientů, kteří byli zpočátku vůči darovaným pokrmům skeptičtí a dokonce je odmítali. Po nějaké době se však jejich postoj změnil a postupně tuto formu podpory oceňovali. Tento obrat nás překvapil a ukázal, jak je důležité poskytnout klientům čas, aby se s novou formou podpory seznámili.

Jak probíhá předání jídla?

Azylový dům: Pro pokrmy si chodíme sami. Zpravidla jeden pracovník, ale pokud je to možné, je lepší, když pokrmy vyzvedávají dva. Ten samý pracovník pak jídlo předává klientům azylového domu a zároveň vykonává další úkony, které jsou s celým procesem spojené.

Kolik porcí jídla průměrně školní jídelna daruje týdně?

Zachraň jídlo: Školní jídelna darovala v průměru 150 porcí týdně. Celkově za období 3 měsíců darovala 1 522 porcí, z toho bylo 668 porcí polévky, 614 porcí celého hlavního jídla, 155 porcí části hlavního jídla (přílohy, omáčky apod.) a 85 ks svačin, které se skládaly například z ovoce, jogurtu nebo makovce.

Jaká byla reakce klientů na kvalitu a množství darovaného jídla?

Azylový dům: Velmi pozitivní, zejména v situacích, kdy se ocitli v tíživé finanční situaci, například při nenadálém výpadku příjmu. V těchto chvílích, kdy jsou rodiny často odkázány na pomoc nejen od nás, ale i od dalších institucí, byla zpětná vazba velmi vděčná a oceňující, protože tento druh podpory pro ně znamená nejen praktickou pomoc při zajištění základních potřeb, ale také psychickou úlevu v těžké chvíli.

Můžete uvést konkrétní situaci, kdy darované jídlo opravdu pomohlo někomu v nouzi?

Azylový dům: Darované pokrmy mají zásadní význam pro všechny klienty azylového domu, kteří se nacházejí v náročných životních situacích. Pro každého z nich je taková podpora, která jim umožňuje ušetřit, neocenitelným darem. Kromě toho je forma této podpory i úlevou, která se promítá nejen do jejich každodenního života, ale také do jejich psychické pohody.





Jak hodnotíte spolupráci se školní jídelnou a zřizovatelem? Vidíte v tom inspiraci i pro další organizace?

Azylový dům: Velmi pozitivně. Předávání pokrmů a řešení nenadálých situací probíhalo díky vzájemné efektivní komunikaci hladce a bez problémů. Tato zkušenost nám ukázala, jak důležitá je dobrá spolupráce a otevřená komunikace mezi všemi zúčastněnými stranami. Věřím, že tento model může sloužit jako inspirace i pro další organizace, které se rozhodnou se do projektu zapojit.

Za zřizovatele MČ Praha 4 Irena Michalcová - 1. místostarostka:

Rozhodně bychom projekt doporučili, neboť považujeme za velmi důležité, že pomáhá potřebným a zároveň nabízí možnost účinně bojovat proti plýtvání jídlem. Oceňujeme zejména to, že naše školní jídelna byla ochotná na pilotním projektu pracovat, i když to znamenalo určitou práci navíc.
Rádi bychom dalším školám a jejich zřizovatelům řekli, aby neměli zbytečné obavy, které mohou na začátku vznikat. Z vlastní zkušenosti víme, že se vyplatí také průběžně sdílet zpětnou vazbu mezi jednotlivými stranami projektu – pomůže to projekt lépe přizpůsobit konkrétním podmínkám školy.

Za Azylový dům pro rodiny s dětmi Dagmar Jelínková – vedoucí Azylového domu.

Za tým Zachraň jídlo:

Výsledky výzkumu Prague Food Waste v letech 2023–2024 ukázaly, že třetina uvařených pokrmů ve školních jídelnách se vůbec nevyužije. Vyhozené jídlo za školní rok odpovídá hodnotě 1 200 Kč na jednoho žáka. Ve škole s 500 žáky to znamená ztrátu 600 000 Kč. **Naším cílem je, aby se projekt Zachraň oběd rozšířil po celé ČR – nejen do komerčních jídelen, ale i do těch školních**.

Jeho dopad vnímáme na několika úrovních:

- **Pomoc lidem v nouzi**
  - Klienti charitativních organizací a obyvatelé azylových domů získají možnost dostat kvalitní, teplý oběd zdarma – jídlo, které by jinak skončilo v odpadu.
- **Ochrana životního prostředí**
  - Snížíme množství vyhozeného jídla, což přispěje k omezení emisí skleníkových plynů a zmírnění globálního oteplování. Méně odpadu znamená i menší zátěž pro odpadové hospodářství.
- **Úspory pro města a obce**
  - Města ušetří na svozu a zpracování gastroodpadu. Jen v Praze stojí tyto služby měsíčně přibližně 1,5 milionu korun, plus dalších 200 tisíc za zpracování v bioplynové stanici.



Kontakty a více informací:
zachranobed.cz

Zachraň oběd
projekt Zachraň jídlo